

**ПРАВИЛА ЗА КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА КЛИЕНТИТЕ НА
ОБЕДИНЕНА БЪЛГАРСКА БАНКА АД,
част от КВС Груп,
СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПАЗАРИТЕ НА ФИНАНСОВИ
ИНСТРУМЕНТИ**

11.01.2022

Съдържание

ПРАВИЛА ЗА КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА КЛИЕНТИТЕ НА ОБЕДИНЕНА БЪЛГАРСКА БАНКА АД, част от КВС Груп, СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПАЗАРИТЕ НА ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ.....	1
Глава ПЪРВА – Категории клиенти	3
Глава ВТОРА – Цели и последици на категоризацията	3
Глава ТРЕТА – Методи на класификация	4
Раздел I – Професионални клиенти	4
Раздел II – Приемливи насрещни страни	5
Раздел III – Непрофесионални клиенти	5
Глава ЧЕТВЪРТА – Промяна в категоризацията на клиентите	6
Раздел I – Получаване на по-висока степен на защита.....	6
Промяна по преценка на Банката.....	6
Раздел II – Получаване на по-ниска степен на защита	6
Раздел III – Отговорни звена. Периодична проверка на категоризация	8
Глава ПЕТА – Съхранение на документи	8
Допълнителни разпоредби	8
Заклучителни разпоредби.....	8

Глава ПЪРВА – Категории клиенти

Чл.1.(1) Настоящите правила са изготвени въз основа на Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), както и приложимото българско и европейско законодателство и имат за цел да определят начина, по който Обединена Българска Банка АД, като член на KBC Group, (наричана по-долу „Банката“ или „ОББ“) категоризира клиентите си.

(2) Категоризацията на клиентите се извършва съгласно настоящите правила, преди подписване на договор за предоставяне на инвестиционни и/ или допълнителни услуги или преди предоставянето на тези услуги, в зависимост от това кое от двете действия е първо.

(3) Настоящите правила се прилагат от всички служители на Банката, които предоставят инвестиционни и/ или допълнителни услуги на съществуващи или нови клиенти.

(4) Под „Клиент“ се разбира всяко физическо или юридическо лице, на което Банката предоставя основни и/или допълнителни услуги и/или инвестиционни и/или допълнителни услуги, описани в *Приложение № 3*.

Чл.2.(1) Клиентите могат да бъдат категоризирани в две основни групи:

1. **непрофесионални (retail)** – клиенти, които не са определени като професионален клиент или като приемлива насрещна страна;
2. **професионални (professional)** – клиенти, които притежават опит, знания и умения, за да вземат самостоятелно инвестиционни решения и правилно да оценяват рисковете, свързани с инвестирането, и които отговарят на критериите, посочени в тези правила.

(2) „**Приемлива насрещна страна**“ (**eligible counterparty**) са клиенти, които притежават опит, знания и умения и се разглеждат като подгрупа на професионалните клиенти.

(3) **Комуникацията между страните се осъществява писмено - на хартиен носител, чрез електронен документ или по електронна поща.**

(4) **Клиентите могат да намерят актуална информация за правилата и начина на категоризация на уебсайта на Банката.**

Глава ВТОРА – Цели и последици на категоризацията

Чл.3.(1) Всеки клиент трябва да бъде категоризиран от ОББ, за да може Банката в процеса на предлагане на услуги и продукти и сключване на сделки да вземе предвид различните изисквания относно всяка от категориите клиенти.

(2) Отношенията, които Банката поддържа с клиентите, са различни в зависимост от категорията, в която е класифициран клиентът, като разликите са в следните насоки:

- информацията, която трябва да се предоставя на клиента *преди* сключването на сделката;
- оценката за това дали един продукт или услуга са подходящи за клиента;
- информацията, която трябва да се предостави на клиента при даване на отчет за сделката;
- задължението да се действа в най-добрия възможен интерес за клиента при подаване, изпълнение и обработване на поръчки;
- пакетът от документи (включително договорът), който трябва да се предостави на клиента.

(3) Нивото на защита на всяка от категориите клиенти зависи от предполагаемия опит и познания, които са присъщи на дадената категория. Съгласно нормативните изисквания, непрофесионалните клиенти получават най-висока защита, професионалните клиенти получават по-ниска степен на защита, докато приемливите насрещни страни се предполага, че имат най-добри познания за приложимите изисквания и пазара и получават по-ниска защита подобно на професионалните клиенти.

(4) Клиентите на KBC могат да имат различна класификация в различните дружества в групата, като класификацията за конкретен продукта или услуга се определя, съгласно правилата на това дружество от групата, което я предлага.

Чл.4.(1) Банката е длъжна да уведоми клиентите си за категорията, в която ги е класифицирала, преди да им предложи продукт или услуга и съответно да сключи сделка с тях, като им предостави *Уведомление за категоризация на клиент – Приложение № 1*.

(2) Категоризацията на клиентите се извършва въз основа на настоящите правила и информацията, с която Банката разполага.

(3) В случай, че Банката не разполага с достатъчно информация за определяне категорията на юридическите лица, при първоначалната идентификация на клиента във връзка с предоставяне на инвестиционна услуга се предоставя *Въпросник за категоризация на клиентите на Обединена Българска Банка АД – Приложение № 2*.

(4) С оглед защитата правата и интересите на клиентите, след изтичане на две години и при предоставяне на инвестиционна услуга, Банката прави периодичен преглед на клиентите, класифицирани като професионални клиенти и/или приемливи насрещни страни. Отговорните служители, които извършват прегледа по предходното изречение, служителите които упражняват контрол върху действията им и процедурните стъпки относно начина за извършване на проверката се определят в отделна процедура, която става неразделна част от настоящите правила. Тази процедура се приема и периодично актуализира от двама ресорни изпълнителни директори след съгласуване със заинтересованите звена в Банката по предложение на Отдел „Защита на потребителя и инвеститора“ при Дирекция „Съответствие“.

(5) Резултатите от проверката по предходната алинея се отразяват в *Приложение № 7* от настоящите правила. Клиентът се уведомява за резултата от прегледа с *Приложение № 9*.

Раздел I – Професионални клиенти

Чл.5.(1) Професионални клиенти са:

1. клиенти, които се смятат за професионални по отношение на всички инвестиционни услуги, инвестиционни дейности и финансови инструменти, ако отговарят на изискванията посочени в чл. 6;
2. клиенти, които могат да бъдат смятани по тяхно искане за професионални клиенти, ако отговарят на изискванията, посочени в чл. 13, ал. 3.

(2) Професионалният клиент получава, съгласно нормативната уредба, по-ниска степен на защита в сравнение с непрофесионален клиент.

(3) Приема се, че професионалните клиенти по ал. 1 притежават необходимите познания и опит.

(4) Когато предоставяната инвестиционна услуга се отнася до предоставяне на инвестиционен съвет, се приема, че професионалните клиенти притежават необходимата финансова способност да понесат инвестиционните рискове, съответстващи на техните инвестиционни цели. В случаите на предоставяне на услуги по управление на портфейл не се приема, че професионалните клиенти съгласно горното определение имат финансовата способност да понесат инвестиционните рискове, съответстващи на техните инвестиционни цели.

Чл.6. Клиентите, които се смятат за професионални по отношение на всички инвестиционни услуги, инвестиционни дейности и финансови инструменти, са:

1. Лица, за които се изисква издаването на лиценз за извършването на дейност на финансовите пазари или чиято дейност на тези пазари е регулирана по друг начин от националното законодателство на държава-членка, независимо от това дали е съобразено с директива на Европейския съюз, както и лица, получили разрешение за извършване на тези дейности или по друг начин регулирани от законодателството на трета държава, както следва:
 - а) кредитни институции;
 - б) инвестиционни посредници;
 - в) други финансови институции, които подлежат на лицензиране или се регулират по друг начин;
 - г) застрахователни дружества;

- д) предприятия за колективно инвестиране и техните управляващи дружества;
 - е) пенсионни фондове и пенсионноосигурителните дружества;
 - ж) лица, които търгуват по занятие за собствена сметка със стоки или стокови деривати;
 - з) местни дружества;
 - и) други институционални инвеститори.
2. големи предприятия, които отговарят поне на две от следните условия:
 - а) балансово число – най-малко левовата равностойност на 20 000 000 евро;
 - б) чист оборот – най-малко левовата равностойност на 40 000 000 евро;
 - в) собствени средства – най-малко левовата равностойност на 2 000 000 евро.
 3. национални и регионални органи на държавната власт, държавни органи, които участват в управлението на държавния дълг, централни банки, международни и наднационални институции като Световната банка, Международният валутен фонд, Европейската централна банка, Европейската инвестиционна банка и други подобни международни организации.
 4. други институционални инвеститори, чиято основна дейност е инвестиране във финансови инструменти, включително лица, които извършват секюритизация на активи или други сделки за финансиране.

Раздел II – Приемливи насрещни страни

Чл.7.(1) Банката може да определи професионален клиент като приемлива насрещна страна (ПНС) само за инвестиционни услуги, състоящи се от изпълнение, получаване или предаване на нареждания, както и за всяка допълнителна услуга, директно свързана с тези транзакции, или в случаите, когато Банката сключва сделки за своя сметка. В такъв случай се изисква изричното писмено съгласие на клиента да бъде третиран като ПНС.

(2) Приема се, че приемливата насрещна страна има познанията, опита и финансовата способност да понесе инвестиционните рискове, съответстващи на нейните инвестиционни цели.

(3) **Приемлива насрещна страна** може да бъде:

- инвестиционен посредник;
- кредитна институция;
- застрахователно дружество;
- колективна инвестиционна схема;
- управляващо дружество;
- пенсионноосигурително дружество;
- пенсионен фонд;
- други финансови институции, които имат лиценз или са регулирани от законодателството на Европейския съюз и на държавите членки;
- национални правителства, държавни органи, които управляват държавен дълг;
- централни банки и международни институции;
- други лица от трети държави, спрямо които се прилагат изисквания, еквивалентни на изискванията на законодателството на Европейския съюз;
- други лица, които отговарят на определените с чл. 71 от Делегиран регламент (ЕС) 2017/565 изисквания, включително лица от трети държави.

Раздел III – Непрофесионални клиенти

Чл.8.(1) Непрофесионален клиент е клиент, който не отговаря на изискванията нито за професионален клиент, нито за приемлива насрещна страна.

(2) При първоначалната категоризация всички физически лица се определят като непрофесионални клиенти.

(3) Непрофесионалните клиенти се ползват от най-високата степен на защита съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти.

Чл.9.(1) Промяна в категоризация на клиент може да се извърши по негово искане или по преценка на Банката. Промяната може да бъде с оглед даване на по-голяма защита (opting-down) или по-малка защита (opting-up) на клиента.

(2) При уведомяване за промяна в обстоятелствата, които имат отношение към категоризацията от клиенти, или в случай че Банката прецени, че следва да се извърши такава промяна, се следват изискванията, посочени в настоящата Глава.

(3) При искане от страна на клиент за промяна на категоризацията, в случай че Банката се съгласи с предложението, или при промяна по преценка на Банката се изпраща *Уведомление за промяна категоризацията на клиент – Приложение № 4*.

(4) При искане от страна на клиент за промяна на категоризацията, в случай че Банката откаже предложението, на клиента се изпраща *Уведомление – за отказ да бъде променена категоризацията на клиент – Приложение № 5*.

Раздел I – Получаване на по-висока степен на защита

Промяна по искане на клиента

Чл.10.(1) Банката осигурява възможност за своите професионални клиенти да се ползват от по-висока степен на защита, каквато се предоставя на непрофесионалните клиенти. Банката уведомява професионалния клиент преди началото на предоставяне на инвестиционни услуги, че въз основа на получената от клиента информация той се смята за професионален клиент и по отношение на него ще се прилагат правилата за професионалните клиенти.

(2) Банката уведомява професионалния клиент, че има право да поиска промяна в условията на договора с цел осигуряване по-висока степен на защита, като Банката промени категоризацията му на „непрофесионален“ клиент.

(3) Банката осигурява по-висока степен на защита за професионален клиент по негово писмено искане, когато клиентът прецени, че не може правилно да оцени и управлява рисковете, свързани с инвестирането във финансови инструменти, съгласно *Приложение № 6*.

(4) По-високата степен на защита по ал. 3 се предоставя въз основа на уведомление – *Приложение № 4* и се отразява в системата на Банката от лицата по чл. 15.

Чл.11.(1) Приемлива насрещна страна може да поиска да се ползва от защитата, която се дава на професионални клиенти, като подаде писмено искане за промяна на категорията – *Приложение № 6*.

(2) В случай че Банката приеме искането на клиента, тя трябва да му осигури съответната информация и документи с оглед новия му статут. По-високата степен на защита се предоставя въз основа на уведомление от Банката – *Приложение № 4* и се отразява в системата на Банката от лицата по чл. 15 и се отнася за всички инвестиционни услуги, ползвани от клиента.

Промяна по преценка на Банката

Чл.12.(1) В случаите, когато Банката в хода на извършваната от нея дейност или при извършвания периодичен преглед на категоризацията установи, че клиент, определен като професионален или като приемлива насрещна страна съгласно тези правила, е престанал да отговаря на условията, при които е бил определен като такъв, предприема необходимите мерки за прилагане на по-високата степен на защита по отношение на този клиент.

(2) За дадената по-висока степен на защита, клиентът се уведомява с *Приложение № 4* и се отразява в системата на Банката от лицата по чл. 15.

Раздел II – Получаване на по-ниска степен на защита

Чл.13.(1) Клиентите, които не са определени като професионални, включително организации от публичния сектор, местни държавни органи, общините, физически и юридически лица се **третира**т от Банката като непрофесионални, освен ако последните поискат спрямо тях да не се прилагат някои от изискванията, приложими за непрофесионалните инвеститори.

(2) Банката не може по своя инициатива да промени категорията на клиент, който е бил определен като непрофесионален в професионален, съответно в ПНС.

(3) Банката може да промени категорията на свой клиент на професионален клиент, само при изрично искане – *Приложение № 6*, от негова страна и ако Клиентът отговаря най-малко на два от следните три идентификационни критерии:

1. през предходните четири тримесечия лицето да е сключвало средно за тримесечие по 10 сделки със значителен обем (на обща стойност най-малко 10 000 лв. за тримесечие) на съответен пазар;
2. стойността на инвестиционния портфейл на лицето, който включва финансови инструменти и парични депозити, да е повече от левовата равностойност на 500 000 евро;
3. лицето да работи или да е работило във финансовия сектор не по-малко от една година на длъжност, която изисква познания относно съответните сделки или услуги.

(4) Банката не може да приеме, че лицата по ал. 2 притежават знания и опит за пазара, сравними с тези на лицата по чл. 6, без да извърши оценка на знанията и опита на клиента от гледна точка на неговата способност да взема инвестиционни решения и да носи риска, свързан със спецификата на сделките и услугите. Оценката се извършва посредством попълване на въпросник/ провеждане на разговор с клиента и изготвяне на докладна записка за извършените констатации от страна на Дирекция „Пазари и инвестиционно банкиране“ – *Приложение № 8*.

(5) Оценката на знанията и опита на клиента от гледна точка на това дали може да взема инвестиционни решения и да поема рисковете, свързани с конкретните сделки и услуги, се извършва, както следва:

1. за юридически лица (ЮЛ), които имат съответния лиценз съгласно разпоредбите от приложимото законодателство, оценката се извършва по отношение на лицата, които управляват и представляват клиента;
2. за останалите ЮЛ – лицето, което е предмет на тази оценка, е лицето, което е овластено да извършва сделките от името на ЮЛ;
3. за физическо лице, което се представлява от друго физическо лице, или юридическо лице, поискало третиране като професионален клиент, знанията и опитът са тези на представителя на физическото лице или на лицето, което е оправомощено да извършва сделки от името на крайния клиент;
4. Физически или юридически лица, които се представляват от **портфолио мениджъри**, се категоризират като професионални клиенти, като при оценка на финансовото състояние и цели се преценяват тези на крайния клиент, а относно оценката на опита и знанията, може да се заключи, че клиентът е представляван от професионален инвеститор, който разполага с необходимите опит и знания.

(6) За да бъдат третирани като професионални клиенти, следва да се спази следната процедура:

1. клиентите трябва да поискат писмено пред Банката да бъдат третирани като професионални клиенти по отношение на всички предлагани инвестиционни услуги или продукти;
2. Банката е длъжна да предупреди в писмен вид клиента, че той няма да се ползва от съответната защита и от правото да бъде компенсиран от Фонда за компенсиране на инвеститорите във финансови инструменти;
3. клиентът трябва да декларира, че е уведомен за последиците по предходната точка.

(7) Професионалните клиенти следва да информират Банката за всяка промяна, която може да доведе до промяна в тяхната категоризация. В случай че Банката установи, че даден клиент е престанал да отговаря на условията, при които е категоризиран като професионален клиент, Банката предприема необходимите мерки за отразяване на промяната.

(8) В случай, че Банката промени категорията на клиент на професионален, същият се уведомява с *Приложение № 4* и промяната се отразява от лицата по чл. 15 в системата на Банката.

(9) Банката може да откаже предоставянето на по-ниска степен на защита на клиента, ако той не изпълнява изискванията на настоящите правила, като го уведомява с *Приложение № 5*.

Раздел III – Отговорни звена. Периодична проверка на категоризация

Чл.14.(1) Първоначалната категоризация на клиентите се извършва преди започване на делови взаимоотношения от оторизираните служители на Банката, като с оглед защита правата и интересите на инвеститорите всички физически лица по условие се приемат за „непрофесионални клиенти“.

(2) Категоризиране на клиент като професионален се извършва само след преглед на документите, представени от Клиента пред обслужващото го звено, и оторизация от страна на Дирекция „Пазари и инвестиционно банкиране“ в ЦУ.

(3) Системната обезпеченост на процеса по категоризация на клиентите се осигурява от Дирекция „БПО“ и Дирекция „Информационни технологии“, като:

1. отговарят за създаването на копия и поддържането на хронология на въведената и променена категория (дата, час, лице извършило промяната) в основната система на Банката – T24;
2. подпомагат комуникацията с доставчиците на услуги за използваните от Банката програмни продукти, касаещи дейността и като инвестиционен посредник при отстраняването на несъответствия и нови разработки;
3. оказват съдействие при разработването на необходимите регистри и справки, съгласно предвиденото в закона и приложимите правила на Банката.

Чл.15.(1) Промяна в дадената категоризация по реда на Раздел II по-горе се извършва само от отговорните служители на Дирекция „Пазари и инвестиционно банкиране“ в ЦУ.

(2) След проверка на условията по чл. 13 и при спазване на процедурата, описана в настоящите правила, Дирекция “Пазари и инвестиционно банкиране” отразява дадената категория в системата на Банката.

(3) След получаване на уведомление по електронна поща с резултата от прегледа по чл. 5, отговорните служители на Дирекция „Пазари и инвестиционно банкиране“ в ЦУ отразяват промяната в системата на Банката.

Глава ПЕТА – Съхранение на документи

Чл.16.(1) За всеки клиент, който е категоризиран съгласно настоящите Правила и ЗПФИ, се съставя досие, което се съхранява:

- а) в отдел „Бек-офис и попечителски услуги“ за клиенти на Дирекция “Пазари и инвестиционно банкиране”, обслужвани в ЦУ;
- б) в съответния клон, в случай, че клиентът се обслужва от Дирекция „Клонова мрежа“.

(2) В досието се съхраняват всички писма, копия от разменени електронни съобщения между клиента и Банката относно неговата категоризация, уведомлението за категоризация на клиент, въпросника за категоризация, сключени договори с клиента и други подобни документи.

(3) В досието на клиенти, класифицирани като професионални и приемливи насрещни страни, се съхраняват доказателства, определящи тяхната категория, в случай че такива са събрани (например счетоводни документи показващи, че са изпълнени количествените критерии, посочени в чл. 6, т. 2, или чл. 13, ал. 2).

(4) Документите се съхраняват в срок от 7 години след приключване на договорните взаимоотношения с клиента.

Допълнителни разпоредби

Чл.17.(1) С оглед въведените с настоящите правила изисквания за преглед на категоризацията на професионалните клиенти и тези, определени като приемливи насрещни страни, такъв първоначален преглед следва да се извърши до 15 юли 2022 г.

Заклучителни разпоредби

§1. Настоящите правила са одобрени от Изпълнителните директори на ОББ АД и влизат в сила, считано от 17.10.2007 г.

§2. Настоящите правила са изменени от Изпълнителните директори на ОББ АД на 21.06.2016 г., като измененията влизат в сила от същата дата.

§3. Настоящите правила са изменени от Изпълнителните директори на ОББ АД на 12.03.2018 г. (ДЗ № 106263_18/12.03.2018), като измененията влизат в сила от 20.03.2018 г. и отменят Политика за категоризация на ОББ (NBG policy).

§4. Настоящите правила са изменени от Управителен съвет на ОББ АД на 11.01.2022г. с Протокол № 2 (ДЗ № 7/05.01.2022), като измененията влизат в сила от 11.01.2022 г.

Приложения:

Приложение № 1 – Уведомление за категоризация на клиент

Приложение № 2 – Въпросник за категоризация на клиенти – юридически лица

Приложение № 3 – Списък на инвестиционните и допълнителни услуги

Приложение № 4 – Уведомление за промяна категоризацията на клиент

Приложение № 5 – Уведомление за отказ да бъде променена категоризацията на клиент

Приложение № 6 – Искане на клиент за промяна на категоризацията му

Приложение № 7 – Чек лист за извършване на периодичен преглед на клиенти, класифицирани като професионални клиенти и/или приемливи насрещни страни

Приложение № 8 – Въпросник/Докладна записка за знанията и опита на клиента при промяна на категоризацията му от непрофесионален на професионален клиент

Приложение № 9 – Уведомление относно категоризацията на клиент